

AIŠKINAMASIS RAŠTAS
DĖL LIETUVOS RESPUBLIKOS NACIONALINIAM SAUGUMUI
UŽTIKRINTI SVARBIŲ OBJEKTŲ APSAUGOS ĮSTATYMO NR. IX-1132 13
STRAIPSNIO PAKEITIMO
ĮSTATYMO PROJEKTO

1. Įstatymo projekto rengimą paskatinusios priežastys, įstatymo projekto tikslai ir uždaviniai.

Lietuvos Respublikos nacionaliniam saugumui užtikrinti svarbių objektų apsaugos įstatymo 13 straipsnio pakeitimo įstatymo projektas (toliau – Įstatymo projektas) parengtas siekiant sudaryti sąlygas drausti viešojo sektoriaus subjektų sudaromuose sandoriuose dalyvauti verslo subjektams, kurie vykdo veiklą Rusijos Federacijoje, Baltarusijos Respublikoje, Rusijos Federacijos aneksuotame Kryme, Moldovos Respublikos Vyriausybės nekontroliuojamoje Padniestrės teritorijoje arba Sakartvelo Vyriausybės nekontroliuojamose Abchazijos ir Pietų Osetijos teritorijose, tokiu būdu tiesiogiai ar netiesiogiai finansuodami agresiją prieš Ukrainą. Ukrainos pergalė prieš agresorių yra Lietuvos nacionalinio saugumo interesas, todėl įmonių, veikiančių minimose valstybėse ir teritorijose, dalyvavimas sudarant sandorius su viešojo sektoriaus subjektais kelia riziką nacionaliniam saugumui.

2. Įstatymo projekto iniciatoriai ir rengėjai.

Projektą inicijavo Seimo narė Ieva Pakarklytė.

3. Kaip šiuo metu yra reguliuojami Įstatymo projekte aptariamai teisiniai santykiai.

Lietuvos Respublikos nacionaliniam saugumui užtikrinti svarbių objektų apsaugos įstatymo 13 straipsnyje įtvirtinta sandorių atitiktis nacionalinio saugumo interesams patikra. Šio straipsnio 4 dalyje išvardinti kriterijai, kuriuos įvertinusi, Nacionaliniam saugumui užtikrinti svarbių objektų apsaugos koordinavimo komisija (toliau – Komisija) nusprendžia, ar sandoris, sandorio šalis ar tretysis asmuo atitinka nacionalinio saugumo interesus. Atkreiptinas dėmesys, kad tiekėjo veiklos vykdymas anksčiau minėtose valstybėse ir teritorijose, šiuo metu nėra laikomas kriterijumi pagal kurį būtų galima nesudaryti sandorio dėl nacionalinio saugumo sumetimų.

Kai, remdamasi Komisijos sprendimu, Lietuvos Respublikos Vyriausybė priima sprendimą, kad ketinamas sudaryti sandoris ar sandorio šalis (tretysis asmuo) neatitinka nacionalinio saugumo interesų, jis negali būti sudaromas.

Lietuvos Respublikos viešųjų pirkimų įstatyme taip pat įtvirtinta galimybė iš viešųjų pirkimų šalinti tiekėjus, dėl kurių Vyriausybė yra priėmusi aukščiau nurodytą sprendimą.

4. Siūlomos naujos teisinio reguliavimo nuostatos ir kokių teigiamų rezultatų laukiama

Įvertinus praktikoje susiklosčiusias situacijas, kuomet turint informacijos ar pagrįstų įtarimų, kad ūkio subjektas vykdo veiklą Rusijos Federacijoje, Baltarusijos Respublikoje, Rusijos Federacijos aneksuotame Kryme, Moldovos Respublikos Vyriausybės nekontroliuojamoje Padniestrės teritorijoje arba Sakartvelo Vyriausybės nekontroliuojamose Abchazijos ir Pietų Osetijos teritorijose ir tuo būdu tiesiogiai ar netiesiogiai prisideda prie agresijos prieš Ukrainą finansavimo, nėra aiškaus teisinio pagrindo tokį ūkio subjektą laikyti neatitinkančiu nacionalinio saugumo interesų ir nesudaryti su juo sandorio. Siekiant užkirsti kelią tokioms situacijoms, Įstatymo projekte siūloma nustatyti papildomą kriterijų, kurį vertintų Komisija priimdama sprendimą dėl sandorio ar sandorio šalies (subtiekėjo) atitikimo nacionalinio saugumo interesams. Siūloma vertinti, ar sandorio šalis ir (ar) šiam sandoriui vykdyti pasitelkiami subtiekėjai vykdo veiklą Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2022 m. kovo 30 d. nutarimo Nr. 280 „Dėl Lietuvos Respublikos viešųjų pirkimų įstatymo 92 straipsnio 13, 14 ir 15 dalių nuostatų įgyvendinimo“ 1.3 punkto sąraše nurodytose valstybėse, taip pat, ar jie yra įmonių grupės, kurios bet kuris narys vykdo veiklą tokioje valstybėje, nariu ir/ar dalyvauja tokios įmonių grupės veikloje per savo vadovą, kito valdymo ar priežiūros organo narius ar kitą asmenį (kitus asmenis), turintį (turinčius) teisę atstovauti tiekėjui ar jį kontroliuoti, jo vardu priimti sprendimą, sudaryti sandorį. Vyriausybės sprendimas, priimtas įvertinus ir šį kriterijų, sudarytų sąlygas tokius tiekėjus šalinti iš viešųjų pirkimų.

5. Numatomo teisinio reguliavimo poveikio vertinimo rezultatai (jeigu rengiant įstatymo projektą toks vertinimas turi būti atliktas ir jo rezultatai nepateikiami atskiru dokumentu), galimos neigiamos priimtų įstatymų pasekmės ir kokių priemonių reikėtų imtis, kad tokių pasekmių būtų išvengta.

Priėmus Įstatymo projektą neigiamų pasekmių nenumatoma. Įstatymo projekto nuostatos sudarys geresnes sąlygas užtikrinti nacionalinio saugumo interesus.

6. Galima priimto įstatymo įtaka kriminogeninei situacijai, korupcijai.

Priimtas Įstatymo projektas neturės įtakos kriminogeninei situacijai ir korupcijai.

7. Galima priimto įstatymo įgyvendinimo įtaka verslo sąlygoms ir jo plėtrai.

Įstatymo projekto nuostatų įgyvendinimas gali turėti įtakos verslo sąlygoms ir jo plėtrai, jeigu verslo subjektai turi ryšių su terorizmu remiančia ir vykdančia valstybe. Tokiu atveju šios įmonės negalėtų sudaryti sutarčių su viešojo sektoriaus subjektais dėl jų keliamos rizikos arba neatitikimo nacionalinio saugumo interesams.

8. Ar įstatymo projektas neprieštarauja strateginio lygmens planavimo dokumentams?

Įstatymo projektas strateginio lygmens planavimo dokumentams neprieštarauja.

9. Įstatymo inkorporavimas į teisinę sistemą, kokius teisės aktus būtina priimti, kokius galiojančius teisės aktus reikia pakeisti ar pripažinti netekusiais galios.

Siekiant Įstatymo projekte siūlomus pakeitimus inkorporuoti į teisinę sistemą, priimti naujų, pakeisti ar pripažinti netekusiais galios galiojančių teisės aktų nereikės.

10. Įstatymo projekto atitiktis Valstybinės kalbos, Teisėkūros pagrindų įstatymų reikalavimams, sąvokų ir terminų įvertinimas.

Įstatymo projektas parengtas laikantis Lietuvos Respublikos valstybinės kalbos įstatymo, Lietuvos Respublikos teisėkūros pagrindų įstatymo reikalavimų.

11. Įstatymo projekto atitiktis Žmogaus teisių ir pagrindinių laisvių apsaugos konvencijos nuostatomis ir Europos Sąjungos teisei.

Įstatymo projekto nuostatos atitinka Žmogaus teisių ir pagrindinių laisvių apsaugos konvencijos nuostatas ir Europos Sąjungos dokumentus.

12. Įstatymui įgyvendinti reikalingi įgyvendinamieji teisės aktai, juos priimti turintys subjektai.

Įstatymui įgyvendinti įgyvendinamųjų teisės aktų priimti nereikės.

13. Kiek valstybės, savivaldybių biudžetų ir kitų valstybės įsteigtų fondų lėšų prireiks įstatymams įgyvendinti, ar bus galima sutaupyti.

Įstatymo įgyvendinimui papildomų valstybės, savivaldybių biudžetų ir kitų valstybės įsteigtų fondų lėšų neprireiks, taip pat nenumatoma ir papildomo lėšų sutaupymo.

14. Įstatymo projekto rengimo metu gauti specialistų vertinimai ir išvados.

Rengiant Įstatymo projektą vertinimų ir išvadų negauta.

15. Reikšminiai žodžiai, kurių reikia šiems projektams įtraukti į kompiuterinę paieškos sistemą, įskaitant Europos žodyno „Eurovoc“ terminus, temas bei sritis.

Reikšminiai Įstatymo projekto žodžiai, kurių reikia jiems įtraukti į kompiuterinę paieškos sistemą: „sandorio šalis“, „subtiekėjas“, „įmonių grupė“.

16. Kiti, iniciatorių nuomone, reikalingi pagrindimai ir paaiškinimai.
Nėra.